

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ананьин О. И. Структура экономико-теоретического знания / О. И. Ананьин. – М. : Институт экономики, 2005. – 244 с.
2. Канке В. А. Философия экономической науки / В. А. Канке. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 384 с.
3. Коэн Л. Дж. Является ли эпистемология науки разновидностью логики или истории науки / Л. Дж. Коэн // Вопросы философии. – 1980. – № 2. – С. 143-156.
4. Микешина Л. А. Философия понимания. Проблемы эпистемологии гуманитарного знания / Л. А. Микешина. – М. : «Канон+» РООН «Реабилитация», 2009. – 560 с.
5. Тулмин С. История, практика и «Третий мир» / С. Тулмин // Философия науки. Вып. 5. – М. : ИФ РАН, 1999. – С. 258-280.
6. Тулмин С. Человеческое понимание / С. Тулмин. – М. : Прогресс, 1984. – 327 с.
7. Фреге Г. Мысль: логические исследования / Г. Фреге // Философия, логика, язык. – М. : Прогресс, 1987. – С. 24-25.
8. Храмова В. Л. Культурологические образы науки в постпозитивизме / В.Л. Храмова // Софія. Культурологічний журнал. – 2011. – № 11. – С. 14-58.

Кондрусева Валентина Михайлівна співшукач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

УДК 168.025+316.32+37+378

ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

У статті розглядаються особливості розвитку інформаційного суспільства стосовно інституту освіти. Досліджується значення створення інноваційних університетів для сучасного українського суспільства. Вивчаються проблеми освіти в Україні в контексті розвитку інформаційних технологій.

Ключові слова: *освіта, інформація, інформаційне суспільство, глобальне інформаційне суспільство, інформаційні технології, віртуальний простір, віртуалізація, інноваційні університети, інформатизація освіти.*

ЗНАЧЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ ДЛЯ РАЗВИТИЯ КОНЦЕПЦИИ И ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА В УКРАИНЕ

В статье рассматриваются особенности развития информационного общества применительно к институту образования. Исследуется значение создания инновационных университетов для современного украинского общества. Изучаются проблемы образования в Украине в контексте развития информационных технологий.

Ключевые слова: *образование, информация, информационное общество, глобальное информационное общество, информационные технологии, виртуальное пространство, виртуализация, инновационные университеты, информатизация образования.*

THE IMPORTANCE OF EDUCATION FOR THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPT OF INFORMATION SOCIETY IN UKRAINE

The article considers the peculiarities of development of the information society in relation to the Institute of education. Explores the importance of creating innovative universities for modern Ukrainian society. We study the problems of education in Ukraine in the context of development of

information technologies.

Keywords: *education, information, information society, global information society, information technologies, virtual space, virtualization, innovative universities, informatization of education.*

У цивілізаційному поступі міжнародного співтовариства відбуваються значні трансформації у розвитку інформаційних технологій, які суттєво впливають на всі сфери функціонування суспільства, соціальні інститути, діяльність суб'єктів соціальної взаємодії, що створює нові умови для творчої самореалізації особистості й одночасно висуває низку вимог до її формування і розвитку. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають дослідження всього комплексу змін, якими характеризується процес соціалізації індивіда в умовах інформаційного суспільства і виявлення основних чинників, які визначають становлення нового соціального типу особистості, а саме – інформаційної особистості, яка добре почуває себе у світі віртуального простору.

Інформаційні технології, які інтенсивно впроваджуються в різні сфери життя, сприяють зближенню багатьох видів і форм соціальної діяльності, висувають перед кожною людиною завдання навчитися творчо застосовувати основні принципи освоєння світу. Це ставить ряд вимог до процесу соціалізації індивіда, оскільки сучасна соціокультурна ситуація вимагає розглядати його в контексті постмодерного розвитку.

Важливу роль у становленні та розвитку інформаційного суспільства відіграє освіта і як соціальний інститут, і як соціальна технологія розвитку творчої особистості. Причому модель освіти трансформується під впливом суспільства – високого ступеня його технологічності, розвитку інформаційних, комп'ютерних і мережевих технологій, зростаючої віртуалізації соціальної реальності.

На наш погляд, освіта в сучасному суспільстві не може не бути інноваційною. Її призначення – формувати інноваційне мислення, творчі, креативні навички, уміння не тільки використовувати існуючі технології, але й постійно створювати нові, розв'язувати інноваційні завдання і пропонувати нестандартні рішення, здійснювати ситуаційний та стратегічний аналіз шляхів розвитку суспільства.

Отже, актуальність теми дослідження визначається потребами соціальної дійсності, які зумовлюють необхідність формування творчої особистості, риси якої відповідали б вимогам сучасного інформаційного суспільства, що сприятиме його становленню в Україні.

Нам здається, що у сьогоднішній день потрібен саме соціально-філософський аналіз існуючих проблем освіти, які виникають у процесі подальшої глобалізації та інформатизації суспільства, та тих стратегій модернізації та пост модернізації освіти, які сприяють виходу із кризи, що створилася у наступний час. «Сутність модернізації системи освіти, – як справедливо стверджує В. П. Андрущенко, – полягає в переході до нової освітньої парадигми, під якою розуміється сукупність принципів, ціннісних установок і способів організації освітньої діяльності, які визначають кут зору на освіту: його ціль, модель і освітній ідеал, адекватний антропологічним і соціокультурним запитам суспільства» [1, с. 7].

Унікальність усякої освітньої ситуації, «штучний» характер освіти, властивий педагогічним і науковим школам від Сократа до Ландау, зазнають руйнування з боку глобального ринку. На наших очах знання перетворюється в інформаційно «відформатований» і ходовий продукт, який уніфікується, широко тиражується, рекламується і потребує маркетингових стратегій та менеджерів більшою мірою, ніж академіків і професорів з їхніми унікальними педагогічними й дослідницькими здібностями.

Задася питанням, що робити системі освіти в українському суспільстві в цивілізаційній ситуації, що склалася? На це питання є тільки два варіанти відповіді: або доведеться потіснитися перед інформаційно-технологічними й обслуговуючими їх методолого-педагогічними нововведеннями і зайняти вкрай консервативну позицію, яка загрожує маргіналізацією й архаїзацією, що неминуче спричинить спочатку соціальну, культурну й політичну смерть, припинення фінансування й унаслідок «інституціональну

смерть», або спробувати перехопити ініціативу й підкорити собі бурхливо прогресуючу технологію. Не «чекати й доганяти», а випереджати – таку стратегію пропонує К. Колін. Оскільки «головне джерело кризи – у неадекватності змісту освіти, масштабів і рівня розвитку освітніх систем до постіндустріального напрямку цивілізаційного розвитку», то «на виклики XXI століття повинна відповісти насамперед система освіти, суттєво перетворена, виходячи з нової освітньої парадигми, адекватної умовам існування людства, що дуже змінилися, реаліям науково-технічного й соціального розвитку» [2, с. 16-17].

Сьогодні не ідеться про те, ухвалювати або не ухвалювати інформатизацію освіти як широкомасштабний проект. Необхідно обговорювати, яким чином максимально реалізувати наявні технічні засоби і яку методологію обрати для ефективного з'єднання традиційної системи знання-освіти та високих інформаційних технологій. Для України одним з найбільш важливих завдань сьогодні є швидка й ефективна модернізація освітньої системи через прискорення європейської інтеграції в області вищої освіти [3; 4].

Створення інноваційних університетів – перший крок у цьому напрямі. Такі університети мають стати осередком інноваційної діяльності і розвивати:

☉ освітні інновації (нові освітні програми, підручники та навчальні посібники); нові або вдосконалені освітні технології навчання (проектні та дискусійні формати навчання, дистанційне навчання, кейс-технологія, Інтернет-технологія, телевізійно-супутникова мережева технологія навчання тощо);

☉ соціальні інновації – необхідно впроваджувати стратегії розвитку творчої особистості, спрямованої на потребу здобуття як комплексних всебічних знань, так і знань, спрямованих на «глибоке» оволодіння професією. Як приклад можна зазначити кафедру філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», на якій я є співшукачем. Нещодавно на кафедрі були відкриті нові напрями підготовки: «Богослов'я (спеціалізація «Християнська етика»)), «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Соціологія» та магістратура з «Філософії». Кафедра бере участь в спільнім проекті за участю: Міністерства оборони України, Міністерства соціальної політики, Міжнародного Благодійного Фонду «ЄвроАзія» та Норвезького університету Нурланду за програмою «Менеджмент підприємницької діяльності». Також по ініціативі завідуючого кафедри, доктора філософських наук, професора Є.Р. Борінштейна працює гурток «Школа логістики» до якого на безоплатній основі залучаються бажаючі студенти та випускники 11-х класів м. Одеси;

☉ культурні інновації, в контексті яких необхідно розвивати стратегію мультикультуралізму та толерантності, проводити комплексні соціокультурні дослідження, методологія яких розроблена на кафедрі філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДУ «ПНПУ імені К.Д.Ушинського»;

☉ економічні інновації: нові механізми державного фінансування, студентське самофінансування (платні послуги), податкове стимулювання інвестицій у сферу освіти тощо;

☉ управлінські інновації: сучасні форми організації навчального процесу та управління університетом; перехід до маркетингової орієнтації навчальних закладів; нові структури управління науково-дослідницькою роботою викладачів; відповідні моменти системи організації та стимулювання праці в освіті та інше.

Сучасна вища освіта в суспільстві знань повинна відмовитися від вузькоспеціалізованої підготовки фахівців та тотальної професіоналізації. На зміну професіоналам уже зараз приходять транспрофесіонали, або «люди-портфелі» - фахівці, здатні опанувати нові або суміжні професії, носії унікального «паketу» знань і навичок, готові працювати в різних професійних середовищах та організаційних структурах [5; 6]. Багато хто з дослідників у зв'язку з цим слушно ставить питання про створення університетів четвертого покоління – мультиверситетів, трансуніверситетів [7; 8].

У вищій освіті повинна зростати роль універсальних системних знань, навчальних

дисциплін, що розвивають інтелектуальні здібності, ініціативність, підприємництво, уміння прилаштовуватися до вимог навколишнього середовища. Але на жаль, само ці дисципліни в Україні постійно скорочуються під різними приводами. Так, тільки за останній час були скорочені «етика», «естетика», «логіка», «релігієзнавство» під явно надуманим приводом входження їх в «філософію». Але часи філософії збільшилися замало, непропорційно такому скороченню. Тому не треба придивлятися, коли зазвичай навіть представники еліти поводять себе як яскраво виражені делінквенти. В світі ж відомо, що найбільші втрати суспільства слід прогнозувати від згортання гуманізації та гуманітаризації освіти.

В умовах інформаційного суспільства відбувається лавиноподібна зміна соціокультурних і соціоекономічних аспектів життя людини, яке вже привело до необхідності зміни всієї системи освіти. Освіта як найважливіший елемент соціалізації індивіда сьогодні все більшою мірою реформується під впливом структурних змін у суспільстві, що відбуваються під впливом нових інформаційних технологій. Змінюється вся парадигма освіти, яка тепер ґрунтується на принципах доступності, відкритості і безперервності.

Необхідність використання цих принципів визначається, насамперед, змінами в строках старіння інформації, які становлять сьогодні від трьох до п'яти років. Так, наприклад, постійна зміна потужності комп'ютерів тягне за собою створення і впровадження нових більш досконалих технологій. Таким чином, одноразово отримані знання в рамках старого традиційного освіти дуже швидко застарівають. Тому необхідно проводити постійне оновлення знань фахівців у їх професійній області, тобто повинно проводитися додаткове професійне навчання. Цей вид навчання і освіти поступово починає займати в інформаційному суспільстві лідируючі позиції.

Крім того, сучасна освіта повинна розширювати можливості і коло освітніх послуг за допомогою використання системи гнучкого безперервної освіти, гнучких графіків проведення занять у синхронному і асинхронному режимах. Основною особливістю гнучких режимів навчання є те, що вони не так жорстко регламентують часові та просторові рамки проведення занять і спілкування між викладачами та учнями.

Очевидно, що реалізація зазначених вище принципів сьогодні можлива тільки в тому випадку, якщо традиційне навчання буде доповнено дистанційним, заснованим на сучасних віртуальних комунікаціях. В сучасному суспільстві існує потреба в безперервному отриманні та наданні інформації. Дана особливість виникає через стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, коли протягом короткого відрізка часу одна інформаційна технологія змінює іншу, з'являються нові пристрої, змінюються принципи роботи та природно виникає потреба обміну інформацією з нових інформаційних технологіям. Це призводить до необхідності безперервного навчання протягом усього життя людини. Безперервність навчання разом з відкритістю і доступністю лежить в основі концепції освіти в інформаційному суспільстві.

Країнам з перехідною економікою, до яких відноситься Україна, уже сьогодні необхідно вкладати величезну частину інвестицій не в сировинні галузі й обробну промисловість (економічний ефект від яких сьогодні ще є, а завтра знизитися до мінімуму), а в сферу високоінтелектуальну, в освітню систему і вищу освіту зокрема. Але ми змушені констатувати: за всі роки незалежності саме проблемам освіти в Україні приділяли якнайменше уваги. А недостатнє фінансування освіти і навчання молоді чревато небезпекою відставання в соціальному, культурному, економічному та, як ми всі сьогодні бачимо, політичному розвитку. При цьому довгострокова програма освіти повинна бути заснована на принципах безперервності, постійного коректування, відповідно змінам у світовій соціокультурній, соціоекономічній, технологічній та інших сферах і розвиватися з точки зору перспективи і прогнозування. Необхідна розробка, прийняття і реалізація концепції безперервної освіти для того, щоб суспільство змогло розвиватися без спадів, криз і різких стрибків, властивих світу, що глобалізується.

Сучасні обсяги інформації, котра надходить до індивіда по каналам віртуальних комунікацій, у багато разів перевищують обсяги інформації, що надходить в рамках

природної комунікації. Змінюється вся технологія отримання інформації та роботи з нею. Як ми вважаємо, поряд з глобалізацією, розвивається індивідуалізація, вона все більше спонукає індивіда зайняти своє місце в віртуальному світі. Сьогодні можна, не виходячи з дому, за допомогою мобільного телефону або мережі Інтернет замовити необхідні товари, а також узгодити необхідні зміни або доповнення в різнобічних проектах. Тобто, практично не вдаючись до природної комунікації, яка виявляється задіяною тільки в останню чергу, людина може забезпечити себе всіма необхідними товарами для свого життя, і при цьому ймовірно повноцінне функціонування в суспільстві. Таким чином, особистість все більше стає задіяною у різних віртуальних комунікаціях, все більш від них залежить і все більше перетворюється, трансформується на віртуальну особистість.

Тому соціалізація особистості повинна включати володіння нової інформаційної культурою, що забезпечує можливість отримання та обміну інформацією за допомогою сучасних інформаційних технологій. Інформаційна культура формується в рамках сучасного віртуального простору на основі віртуальних комунікацій, так як саме віртуальна реальність стає природним місцем існування сучасної людини. Це тим більше важливо, оскільки можливість отримання знань за допомогою природної комунікації та природного досвіду постійно скорочується. Однак найважливішою проблемою нової інформаційної культури є формування її моральних начал, оскільки технологічний світ за своєю природою позбавлений морально-етичних критеріїв і оцінок. Тому ми ще раз наполягаємо на беззаперечності пріоритетів гуманізації та гуманітаризації освіти в українському суспільстві.

В інформаційному суспільстві все більш широко спостерігається таке явище, як «втеча» у віртуальну реальність, тому роль і значення її вирости надзвичайно. Якщо раніше в індустріальному суспільстві джерелом інформації міг бути тільки людина (безпосередньо від нього або при різній трактуванні ним природних або інших даних), то в інформаційному суспільстві інформація може виходити від різних технічних об'єктів, в результаті чого і виникає віртуальна комунікація в широкому сенсі. Таким чином, в інформаційному суспільстві, крім звичайних взаємин між людьми, коли люди спілкуються безпосередньо один з одним (комунікація в природних умовах), з'явилися відносини між людиною і технікою самого високого рівня. У всіх інформаційних взаємодіях такого роду використовується віртуальна комунікація, провідна до віртуалізації суспільства і широкому використанню різноманітних технологій, що забезпечують функціонування віртуальних світів. Цьому сприяє той факт, що і сама людина сьогодні постійно включена в ту чи іншу інформаційну систему, в якій природна комунікація співіснує з віртуальною або навіть замінюється нею. Це радіомовлення, телебачення, телефон, дистанційна освіта, соціальні мережі і так далі.

Важливим елементом сучасних віртуальних комунікацій, які багато в чому визначають, наскільки успішно буде сприйнята інформація, є мультимедійні технології та засоби. Засоби мультимедіа реальні і фізично відчутні в сучасному світі. Цей напрямок реалізує подання інформації в рамках традиційних технологій реального світу. Їх розвиток йде по шляху збільшення розмірності представляється. Так, наприклад, в повсякденне життя входять тривимірні принтери, які стали доступні широкому споживачеві. Сьогодні з'явилися компактні моделі тривимірних принтерів для вирішення цілого ряду професійних завдань, якими зайняті інженери та дизайнери. Ці пристрої вміють робити моделі машин, деталі макетів, навіть зубні зліпки з гіпсу і клею або спеціальних матеріалів. Без сучасних засобів мультимедіа людині складно, а часом і неможливо сприймати інформацію.

Мультимедійні засоби віртуального світу представляють інформацію у віртуальному просторі, і, хоча фізично вони невідчутні, людина цілком їх сприймає і з ними взаємодіє. Наприклад, відомі системи, які за допомогою технологій тривимірного моделювання створюють віртуальний об'єкт і забезпечують з ним взаємодію людини за допомогою спеціальних засобів. У цьому випадку реалізується інтерактивна віртуальна комунікація у віртуальному просторі, а людина являє собою елемент цього віртуального простору.

До мультимедійних технологій у віртуальному просторі можна віднести і хмарні

технології, що активно розвиваються сьогодні. Отже, застосовувані в сучасному світі мультимедійні технології дуже різноманітні та використовуються у всіх сферах життя. Вони є елементами реального та віртуального світів і породжені віртуальними комунікаціями.

Отже, характерною рисою інформаційного суспільства є розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, які стимулювали б кардинальні зміни в освіті та сприяли вирішенню ряду завдань, серед яких виділяємо:

- виявлення взаємозалежності якості знання та освітнього процесу;
- збереження традиційних компонентів освітнього процесу, які мають позитивний вплив на суспільство;
- адаптація освіти до нових інформаційних технологій, до її комерціалізації та уніфікації;
- розробка та реалізація концепції безперервної освіти в контексті трансформації сучасного суспільства.

Вирішення цих завдань носить організаційний, тактичний характер і є реакцією на виклики сучасності, проте по суті, не міняють найголовнішого – зміст освіти. В той же час для забезпечення безпечного майбутнього людства системі освіти необхідно переходити на нову парадигму, на нові принципи навчання, які сприятимуть розвитку постмодерної ментальності підростаючого покоління.

Беззаперечно, що Україна «на всіх парах» мчить у світове інформаційне співтовариство. Але для органічного входження в нього необхідно мати та «впровадити в життя» за допомогою освітянського процесу концепцію інформаційного суспільства. Вона повинна включати:

- розуміння, що інформація стає важливим ресурсом політичного, соціального, культурного, економічного розвитку, тому потребує різноманітних інвестицій;
- інвестиції, перш за все необхідно вкладати в освіту, яка є найякісним засобом трансляції інформації, але й її творчої обробки. Це впливає на все життя особистості;
- безперервну освіту, що надає можливість розвитку креативності у творчої особистості;
- прискорення темпів розвитку системи і засобів телекомунікації;
- збільшення кількості корпоративних інформаційних мереж і число абонентів світових відкритих мереж, поширення національних мереж зв'язку;
- створення інфраструктури інформаційного суспільства, яка повинна включати оснащення територій та установ різного рівня різноманітними технічними засобами останніх зразків.

Таким чином, проникнення інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери діяльності суспільства стає одним з головних чинників формування свідомості як на рівні особистості так і на рівні суспільства в цілому.

Сучасні досягнення у сфері розвитку інформаційних і комунікаційних технологій в Україні сприяють формуванню зовсім нових соціальних, культурних, економічних, політичних та інших відносин у житті людей, які характеризуються єдиним поняттям – «глобальне інформаційне суспільство». Ми розуміємо **глобальне інформаційне суспільство** як суспільство з пріоритетом розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються в усіх сферах життя суспільства та орієнтовані на глобальну уніфіковану інформаційну індустрію розвитку знання в різноманітних напрямках розвитку суспільства. При цьому умовою благополуччя людини та держави стають можливість безперешкодного доступу до інформації і вміння її використовувати більшістю громадян. Можна впевнено сказати, що глобальне інформаційне суспільство не визнає кордонів, «змітає» їх зі свого шляху. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій несе в собі значні трансформації в соціокультурному, соціоекономічному та соціополітичному житті суспільства. По-перше, з'являється можливість оперативного доступу максимального числа людей до великого обсягу аналітичної інформації. По-друге, сучасні технологічні можливості дозволяють кожному громадянину з відносно мінімальними витратами звернутися до необмеженої

© Лазарева А. О.

аудиторії та висловити власну думку з того або іншого питання.

На наш погляд, основними ознаками інформаційного суспільства є:

☀ формування єдиного інформаційно-комунікаційного простору, що надає можливість брати участь в процесах інформаційної, економічної, соціальної, культурної інтеграції;

☀ домінування в різних сферах перспективних інформаційних технологій, засобів обчислювальної техніки і телекомунікацій;

☀ створення та розвиток ринку інформації і знань як факторів виробництва на додаток до ринків природних ресурсів, праці і капіталу, перехід інформаційних ресурсів суспільства в реальні ресурси соціоекономічного розвитку, фактичне задоволення потреб суспільства в інформаційних продуктах і послугах;

☀ орієнтування освіти на системи інформаційного обміну, трансляцію та ретрансляцію знань на міжнародному, національному і регіональному рівнях схильність закладів освіти на всіх рівнях, у тому числі і на міжособистісному до підвищення ролі кваліфікації, професіоналізму і здібностей, до творчості, до створення творчої особистості;

☀ існування якісної та ефективної системи забезпечення прав громадян і соціальних інститутів на вільне одержання, поширення і використання інформації як найважливішої умови соціального, культурного розвитку і економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти ХХІ століття: у пошуках перспективи / В. П. Андрущенко // Філософія освіти. – 2006. – №1(3). – С. 6-13.
2. Колин К. Информатизация образования: новые приоритеты / К. Колин // Alma Mater. Вестник высшей школы. – 2002. – №2. – С. 16-23.
3. Згуровський М. Основні завдання вищої освіти України щодо реалізації принципів Болонського процесу та забезпечення вимог сфери праці / М. Згуровський // Вища школа. – 2004. – №5. – С. 54-61.
4. Ковальчук В. Ю. Модернізація педагогічної освіти: методологічні та соціальні аспекти проблеми / В. Ю. Ковальчук // Наука і освіта. – 2004. – №4-5. – С. 54-61.
5. Три профессиональные революции и миссия менеджера по персоналу. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.buklib.net/component/option,com_book/task,view/Itemid,36/catid,159/id,5819/.
6. Транспрофессионалы в современных корпорациях. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.fooder.ru/page2/uphumar_5.html.
7. Малиновский П. Вызовы глобальной профессиональной революции на рубеже тысячелетий [Электронный ресурс] / П. Малиновский. – Режим доступа: <http://www.rusrev.org/content/review/default.asp?shmode=8&ida=1755&ids=143>.
8. Университет в ХХІ веке и перспективы гуманизации и гуманитаризации высшего образования. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.z3950.ksu.ru/phil/0706490/097-106.pdf>.

Лазарева Алла Олексіївна доцент кафедри соціальної роботи і кадрового менеджменту Одеського національного політехнічного університету.

УДК 130.2:172.1:321.01

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ В УКРАИНСКОМ ОБЩЕСТВЕ.

Статья посвящена анализу влияния черт украинской нации на формирование